

मुंबई येथील उच्च न्यायालयात :

नागपूर खंडपीठ: नागपूर.

2021 चे फौजदारी अपील क्रमांक 202

अपीलकर्ता : नागेश पुत्र जोगय्या येळकुचीवार,
वय 26 वर्षे, व्यवसाय.: मजूर,
रा.शिवलिंगपूर, ता. अहेरी,
जि.गडचिरोली.

विरुद्ध

प्रतिवादी : महाराष्ट्र राज्य, पीएसओच्या माध्यमातून,
पोलिस स्टेशन अहेरी, ता. अहेरी, जि.गडचिरोली.

श्री.साहिल उमरेडकर, वकील यापुढे अपीलकर्त्याचे वकील श्री.ए. सी. जलतरे.
श्री.सी.ए. लोखंडे, प्रतिवादी/राज्याचे एपीपी.

कोरम : जी. ए. सानप, जे.

दिनांक : 9 डिसेंबर 2024 .

निर्णय :

या अपिलात गडचिरोली येथील विशेष न्यायालय, गडचिरोली येथील विद्वान
न्यायाधीशयांनी दिलेल्या 23.02.2021 रोजीच्या निर्णयाला व आदेशाला आव्हान

देण्यात आले आहे; ज्यात विद्वान न्यायाधीशांनी अपीलकर्त्याला भारतीय दंड संहिता, 1860 (थोडक्यात 'आयपीसी'), कलम 354 व 323 अन्वये दंडनीय गुन्ह्यांसाठी दोषी ठरविले आहे आणि त्याला भादंवि कलम 354 अन्वये दंडनीय गुन्ह्यासाठी 4 वर्षे सक्तमजुरी व रु.5,000/- दंड व 3 महिने साधा कारावास व 1 वर्ष सक्तमजुरी व रु.1,000/- दंड भरणे व भादंवि कलम 323 अन्वये दंडनीय गुन्ह्यासाठी एक महिन्याची 'साधा कारावास भोगणे' अशी शिक्षा सुनावली.

2] पार्श्वभूमी तथ्ये:

पीडब्ल्यू-1 हा बळी आहे. तिच्या अहवालावरून अपीलकर्त्याविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला. अहवाल आणि इतर साहित्यातून गोळा करता येणारे फिर्यादीचे प्रकरण असे आहे की, पीडित मुलगी गाव अल्लापल्ली, तहसील अहेरी, जि.गडचिरोली येथील रहिवासी आहे. ही घटना 9 जुलै 2016 रोजी घडली होती. त्यावेळी त्या नागुलवाही येथील जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळेत शिक्षिका म्हणून कार्यरत होत्या. सकाळी अकराच्या सुमारास ड्युटीवर हजर झाल्यानंतर त्या अल्लापल्लीला परत येत होत्या. त्या दिवशी मुसळधार पाऊस झाला होता. वाटेत तानबोडी गावाजवळ एक नाला आहे. या नाल्याला पूर आला होता. पीडित तरुणी सकाळी पावणेअकराच्या सुमारास आपल्या स्कूटीवरून नाल्याजवळ पोहोचली. नाला ओसंडून वाहत असल्याने तिने आपली स्कूटी थांबवली. तेवढ्यात जंगलातून एक अनोळखी व्यक्ती आली. पीडितेला एकटं

पाहिल्यानंतर त्याने तिचा विनयभंग करण्याचा प्रयत्न केला. त्याने तिच्या स्तनाला स्पर्श केला. पीडितेने अपीलकर्त्याच्या या कृत्याला विरोध केला. त्यामुळे याचिकाकर्ता संतापला आणि त्यांनी पीडितेवर दगडफेक केली. यात पीडितेच्या डोक्याला आणि खांद्याला दुखापत झाली आहे. त्यावेळी समोरून एक वाहन आले. वाहन पाहिल्यानंतर फिर्यादी घटनास्थळावरून पसार झाला. त्यामुळे पीडितेने घडलेला प्रकार गाडीतील प्रवाशांना सांगितला. या घटनेची माहिती तिने आपल्या नातेवाईकांनाही फोनवरून दिली. वाहनातील प्रवाशांनी परिसरातील अपीलकर्त्याचा शोध घेतला. त्यांना अपीलकर्ता झुडपात लपलेला दिसला. त्यांनी त्याच्यावर ताबा मिळवला. तिचे नातेवाईक तेथे आले. त्यानंतर ती अल्लापल्ली पोलीस ठाण्यात गेली. घटनास्थळ अहेरी पोलिस ठाण्याच्या हद्दीत असल्याने पीडितेला अहेरी पोलिस ठाण्यात जाण्याचे आदेश देण्यात आले होते. पीडितेने अहेरी पोलिस ठाण्यात जाऊन फिर्याद दिली.

3] पीडितेच्या फिर्यादीवरून अर्जदाराविरुद्ध क्र.52/2016 चा गुन्हा दाखल करण्यात आला. अपीलकर्त्याला अटक करण्यात आली. पीडित महिला अनुसूचित जातीची आहे. पीडब्ल्यू-6 ने एफआयआर दाखल केला आहे. पुढील तपास पीडब्ल्यू-7 ने केला. पीडितेला वैद्यकीय तपासणीसाठी पाठविण्यात आले. साक्षीदारांचे जबाब नोंदविण्यात आले. तपास पूर्ण झाल्यानंतर पीडब्ल्यू-7 ने अपीलकर्त्याविरोधात न्यायालयात आरोपपत्र दाखल केले.

4] विद्वान न्यायाधीशांनी अपीलकर्त्याविरुद्ध आरोप निश्चित केले. अपीलकर्त्याने आपला गुन्हा फेटाळून लावला. त्याचा बचाव खोटा आहे. नाला ओसंडून वाहत होता, हा त्यांचा बचाव आहे. पीडितेने आपली स्कूटी नाल्याच्या दुसऱ्या बाजूला नेण्यासाठी मदत करण्याची विनंती केली. पीडितेने स्कूटी हातात घेतली होती. याचिकाकर्ते स्कूटीला पुरातून ढकलत होते. या दरम्यान पीडित मुलगी पाण्यात खाली पडली. ती चिडली. पीडितेने त्याला बेदम मारहाण केली. अपीलकर्त्याच्या अहवालावर फौजदारी खटला होऊ नये म्हणून खोटा अहवाल दाखल करण्यात आला. फिर्यादीने अपीलकर्त्याचा दोष दाखवण्यासाठी सात साक्षीदार तपासले. विद्वान न्यायाधीशांनी पुराव्यांचा विचार करून अपीलकर्त्याला वरील गुन्ह्यांसाठी दोषी ठरवले आणि वरीलप्रमाणे शिक्षा ठोठावली. याचिकाकर्त्याची अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, 1989 अन्वये दंडनीय गुन्ह्यांतून निर्दोष मुक्तता करण्यात आली. त्यामुळे व्यथित होऊन अपीलकर्त्याने या अपीलाच्या माध्यमातून या न्यायालयाचे दरवाजे ठोठावले आहेत.

5] मी अपीलकर्त्याचे विद्वान वकील श्री. साहिल उमरेडकर आणि प्रतिवादी / राज्याचे विद्वान एपीपी श्री. सी. ए. लोखंडे यांचे म्हणणे ऐकले आहे. रेकॉर्ड आणि कार्यवाहीचा अभ्यास केला.

6] अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलाने युक्तिवाद केला की, अपीलकर्त्याला अनेक जखमा झाल्या आहेत. फिर्यादीने अपीलकर्त्याला झालेल्या जखमांचे स्पष्टीकरण दिलेले नाही. त्यामुळे पीडिता आणि तिच्या नातेवाईकांनी त्याला बेदम मारहाण केल्याचा याचिकाकर्त्याचा बचाव संभाव्य आणि स्वीकारार्ह आहे; असा युक्तिवाद करण्यात आला आहे. पीडितेचे पुरावे (पीडब्ल्यू-1) घटनेबाबत आत्मविश्वास निर्माण करत नाहीत, असा युक्तिवाद विद्वान वकिलांनी केला. पीडितेने सांगितलेला घटनेचा वृत्तांत अनैसर्गिक वाटतो. पीडितेच्या पुराव्यात मोठ्या त्रुटी आणि सुधारणा आहेत. पीडितेने साक्ष दिल्याप्रमाणे घटना सिद्ध करण्यासाठी पीडितेचे पुरावे पुरेसे नाहीत. रेकॉर्डवर ठेवलेला घटनेचा लेखाजोखा अतिशयोक्तीपूर्ण आहे. पीडितेची तपासणी 22 जुलै 2016 रोजी करण्यात आली होती; तर ही घटना 9 जुलै 2016 रोजी घडली होती. पीडितेच्या डोक्याला जखम झाल्याचे डॉक्टरांच्या लक्षात आले नाही. पीडितेची बहीण पीडब्ल्यू-3 चा पुरावा विश्वासार्ह नाही. या घटनेच्या त्या प्रत्यक्षदर्शी साक्षीदार नव्हत्या. पीडब्ल्यू-3 ने या घटनेचा अतिरंजित वृत्तांत रेकॉर्डवर ठेवला आहे. पुरावे डळमळीत आणि अविश्वसनीय आहेत. पीडब्ल्यू-1 आणि पीडब्ल्यू-3 च्या पुराव्यांची विश्वासार्हता डळमळीत झाली आहे. अपीलकर्त्याने आपला बचाव संभाव्य केला आहे आणि म्हणूनच विद्वान न्यायाधीशांनी त्याला संशयाचा लाभ द्यायला हवा होता. अभियोजन पक्षाने सादर केलेल्या पुराव्यांची योग्य कदर करण्यात विद्वान न्यायाधीश अपयशी ठरले आहेत आणि चुकीच्या निष्कर्षापर्यंत पोहोचले आहेत; असा युक्तिवाद विद्वान वकिलांनी केला.

7] 'विद्वान एपीपी'ने दिलेल्या माहितीनुसार घटनेच्या दिवशी पीडित महिला 43 वर्षांची होती आणि शिक्षिका म्हणून काम करत होती. अपीलकर्ता आणि पीडितेमध्ये कोणताही वाद तसेच वैर नव्हते. याचिकाकर्त्याने घटनास्थळी उपस्थित असल्याची कबुली दिली आहे. अपीलकर्त्याचा बचाव त्याच्या फेस व्हॅल्यूवर स्वीकारला तरी तो स्वीकारणे शक्य होणार नाही, असा युक्तिवाद एपीपीने केला. जर अर्जदाराने पीडितेला ओसंडून वाहणारा नाला ओलांडण्यास मदत केली असती आणि या प्रक्रियेत ती खाली पडली तर सामान्य परिस्थितीत तिला मारहाण करण्याचे काहीच कारण नसते. त्यामुळे हा बचाव म्हणजे घटनास्थळावरील त्यांची उपस्थिती स्पष्ट करण्याचा प्रयत्न आहे; असे म्हणणे आहे. सामान्य परिस्थितीत पीडितेने अपीलकर्त्यावर असा आरोप केला नसता. अशा प्रकारची माहिती पीडितेने पोलिसांना खात्रीने दिल्याने तिच्या प्रतिष्ठेला धक्का बसला असता. गावकऱ्यांनी आणि तिच्या साथीदार शिक्षकांनी तिच्या चारित्र्यावर शंका उपस्थित केली असती. तिच्या बहिणीच्या पुराव्याने (पीडब्ल्यू-3) तसेच वैद्यकीय पुराव्यांद्वारे तिच्या पुराव्याला पुष्टी मिळाली आहे, असे एपीपीने सादर केले.

8] तोंडी आणि कागदोपत्री पुराव्यांचा मी बारकाईने अभ्यास केला आहे. विद्वान न्यायमूर्तींनी दिलेला निकाल आणि आदेश मी वाचला आहे. विद्वान न्यायमूर्तींनी आपल्या निष्कर्षांच्या समर्थनार्थ नोंदवलेले पुरावे आणि कारणे पाहिल्यावर या अपिलात काहीही तथ्य नसल्याचे मला समाधान वाटते. पीडितेच्या उलटतपासणीत तसेच पीडब्ल्यू-3 च्या उलटतपासणीत अपीलकर्त्याने घटनास्थळी उपस्थित असल्याची कबुली

दिली आहे. घटनेच्या तारखेस अपीलकर्ता 23 वर्षांचा होता. या घटनेपूर्वी याचिकाकर्त्याची पीडितेशी ओळख नव्हती. दिलेल्या तारखेला मुसळधार पाऊस झाला आणि त्यामुळे नाला ओसंडून वाहत होता, असे रेकॉर्डवर आले आहे. पीडित तरुणी आपल्या स्कूटीवरून झुटी आटोपून गावी परतत होती. नाल्याला पूर आल्याने तो ओलांडता आला नाही, त्यामुळे ती रस्त्यावर थांबली होती, असे पीडितेने म्हटले आहे. त्यावेळी अपीलकर्ता जंगलातून आला आणि तिचा विनयभंग करण्याच्या हेतूने तिच्यावर हल्ला केला, असे तिने म्हटले आहे. तिने म्हटले आहे की अपीलकर्त्याने तिच्या स्तनाला स्पर्श केला. याचिकाकर्त्याच्या या कृत्याला आपण विरोध केल्याचे तिने म्हटले आहे. अपीलकर्ता चिडला आणि म्हणून त्याने तिच्यावर दगडफेक केली. तिच्या डोक्याला आणि खांद्याला दुखापत झाल्याचे पीडितेने सांगितले आहे. पीडितेने म्हटले आहे की, जेव्हा तिच्यात आणि अपीलकर्त्यामध्ये ही हाणामारी सुरू होती; तेव्हा एक वाहन विरुद्ध दिशेने आले. याचिकाकर्त्याने हे वाहन पाहिल्यानंतर तो झुडपात लपून बसला. पीडितेने सांगितले आहे की तिने हा प्रकार गाडीतील प्रवाशांना सांगितला; तसेच तिने फोनवरून आपल्या नातेवाइकांना ही घटना सांगितली. ते तिथे आले. त्यांनी अपीलकर्त्याचा शोध घेतला. अपीलकर्त्याला अटक करण्यात आली.

9] या संदर्भात अपीलकर्त्याला झालेल्या जखमांची दखल घेणे आवश्यक आहे. पीडितेने सांगितल्याप्रमाणे अपीलकर्त्याने केलेले कृत्य गंभीर आहे. अपीलकर्त्याने

पीडितेच्या परिस्थितीचा गैरफायदा घेतला. ती एकटीच होती. नाला ओसंडून वाहत असल्याने तिला तो ओलांडता आला नाही. अपीलकर्त्याने परिस्थितीचा फायदा घेत तिचा विनयभंग करण्याच्या हेतूने तिच्यावर अत्याचार केला. पीडितेने सांगितल्याप्रमाणे याचिकाकर्त्याने तिच्या स्तनाला स्पर्श केला. हे लक्षात घेण्यासारखे आहे की अपीलकर्त्याने फिर्यादीचा खटला फेटाळून लावला नाही की त्याला जागेवरच पकडण्यात आले. विशेष म्हणजे पीडितेचा विनयभंग करण्याच्या हेतूने तिच्यावर झालेल्या हल्ल्याचे वर्णन झाल्यानंतर घटनास्थळी जमलेल्या लोकांनी याचिकाकर्त्याला मारहाण केली असावी. त्यामुळे माझ्या मते अपीलकर्त्याला झालेल्या जखमांचा उपयोग अपीलकर्त्याला आपला बचाव सिद्ध करण्यासाठी करता येत नाही. याचिकाकर्त्याचा बचाव या साध्या कारणास्तव शक्य नाही की जर त्याने पीडितेला ओसंडून वाहणारा नाला ओलांडण्यासाठी मदत केली असती आणि या प्रक्रियेत जर पीडिता पडला असती तर पीडितेने अपीलकर्त्याला दोष दिला नसता. याचिकाकर्त्याच्या बचावानुसार पीडितेला त्याने आबद्ध केले होते. पुढे नमूद करणे आवश्यक आहे की, जर नाला ओसंडून वाहत असेल तर अपीलकर्त्याच्या मदतीनेही तो ओलांडण्याचा प्रश्नच उद्भवत नव्हता. अशा स्थितीत पाणी पातळी कमी होईपर्यंत पीडितेला वाट पाहावी लागत होती. त्यामुळे माझ्या मते हा बचाव संभाव्य वाटत नाही. याचिकाकर्त्याला खोट्या पद्धतीने अडकवण्याचा पीडितेचा कोणताही वैर किंवा हेतू नव्हता. सन्माननीय शिक्षक असलेल्या पीडितेने सामान्य परिस्थितीत अपीलकर्त्यावर असा आरोप केला नसता. पीडिल्यु-1 सारख्या

सन्माननीय व्यक्तीने अशा प्रकरणाची माहिती पोलिसांना दिल्यास त्याचे कलंकित परिणाम भोगावे लागले असते. त्यामुळे पीडितेचे पुरावे नाकारण्याचे आणि त्यावर विश्वास ठेवण्याचे कोणतेही कारण मला दिसत नाही. विद्वान न्यायमूर्तींनी तिच्या पुराव्याची योग्य दखल घेतली आहे.

10] पीडब्ल्यू-3 ही पीडितेची बहीण आहे. ती या घटनेची प्रत्यक्षदर्शी साक्षीदार नव्हती. 9 जुलै 2016 रोजी सकाळी 11.30 ते दुपारी 12.00 च्या सुमारास बहिणीचा फोन आला. बहिणीने तिला आपल्या घरी बोलावले होते; असे तिने सांगितले आहे. त्यावेळी पाऊस थांबला होता; असे तिने म्हटले आहे. पीडितेच्या घरी गेल्यानंतर तिने संपूर्ण घटना सांगितली; असे तिने म्हटले आहे. तिने म्हटले आहे की, संबंधित व्यक्तीने तिला मारहाण केली आणि तिचे स्तन दाबण्याचा प्रयत्न केला. त्यांनी तिचे सांत्वन केल्याचे तिने म्हटले आहे. ती मानसिकदृष्ट्या अस्वस्थ होती. ती घाबरली होती. तिला दुखापत झाली होती. त्यावेळी पीडितेच्या शाळेतील इतर शिक्षक तिच्या घरी आले होते, असेही तिने म्हटले आहे. त्यानंतर ते घटनास्थळी गेल्याचे तिने सांगितले आहे. अपीलकर्त्याला अटक करण्यात आली. पीडब्ल्यू-3 ची उलट तपासणी करण्यात आली. उलट तपासणीत अपीलकर्त्याचा बचाव तिच्यासमोर ठेवण्यात आला. तिने हा बचाव फेटाळून लावला आहे. नाला ओसंडून वाहत असल्याने लोक आपली वाहने नाल्याच्या दुसऱ्या बाजूला नेण्यासाठी इतरांची मदत घेत असल्याचे त्यांनी नमूद केले आहे.

घटनेच्या 2-3 तासांनंतर ते पोलीस ठाण्यात गेले आहेत. ही घटना सकाळी साडेअकरा ते दुपारी बारा वाजेच्या दरम्यान घडली. रात्री साडेआठ वाजता हा अहवाल दाखल करण्यात आला. अहेरी पोलीस स्टेशन अल्लापल्ली येथून 7 ते 8 किमी अंतरावर आहे. त्याच दिवशी हा अहवाल दाखल करण्यात आला. पीडब्ल्यू-1 आणि पीडब्ल्यू-3 च्या पुराव्यांमध्ये असे समोर आले आहे की सुरुवातीला ते अल्लापल्ली पोलीस स्टेशनमध्ये गेले, परंतु तेथे अहवाल घेण्यात आला नाही. ही घटना अहेरी पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत घडल्याने त्यांना अहेरी पोलीस ठाण्यात पाठविण्यात आले. पोलीस ठाण्यात अहवाल दाखल करण्याच्या प्रक्रियेला थोडा वेळ लागतो. त्यामुळे या प्रकरणात अहवाल दाखल करण्यास उशीर होत नाही.

11] पीडितेला खटल्यापासून वाचविण्यासाठी त्याच्याविरोधात खोटा अहवाल दाखल करण्यात आला, असा याचिकाकर्त्याचा बचाव आहे. अर्जदाराने 9 जुलै 2016 रोजी किंवा दुसऱ्या दिवशी पोलिसांकडे तक्रार दाखल केली नाही. त्याने सुचविल्याप्रमाणे पीडितेने त्याला मारहाण केली असती तर त्याने तक्रार दाखल केली असती. पुराव्यांचा संपूर्ण अभ्यास केल्यास आणि उपस्थित परिस्थितीचा विचार केल्यास; त्याचा बचाव शक्य नाही. घटनेच्या तारखेस अपीलकर्ता 23 वर्षांचा होता. पीडित 42 वर्षीय शिक्षिकेने याचिकाकर्त्यासारख्या व्यक्तीवर एकाकी ठिकाणी हल्ला करण्याचे किंवा मारहाण करण्याचे धाडस केले नसते. नाला ओलांडताना ती पडली असती तर तिने स्वतःला दोष दिला असता, अपीलकर्त्याला नाही. त्यामुळे पीडिता आणि तिच्या

बहिणीचा (पीडब्ल्यू-3) पुरावा नाकारण्याचे आणि त्यावर विश्वास ठेवण्याचे कोणतेही कारण मला दिसत नाही.

12] पुढचा महत्त्वाचा पुरावा वैद्यकीय अधिकाऱ्याचा (पीडब्ल्यू-5) आहे. 22 जुलै 2016 रोजी अहेरी येथील उपजिल्हा रुग्णालयात पीडितेची तपासणी केली होती. तपासणी केली असता त्यांना दोन जखमा आढळल्या, (अ) डाव्या खांद्याच्या सांध्याचे विघटन (खांद्याला हालचाल करण्यास असमर्थता) आणि (ब) डाव्या हाताच्या 24.1 आतील बाजूस 6 बाय 3 सें.मी. कडक आणि बोथट वस्तूच्या मारामुळे ही जखम झाली असावी, असे त्यांनी म्हटले आहे. पहिली दुखापत गंभीर आणि दुसरी दुखापत साधी होती. पीडितेला गडचिरोली येथील ऑर्थोपेडिक सर्जनकडे पाठविल्याचे त्यांनी सांगितले आहे. त्याचे वैद्यकीय प्रमाणपत्र प्रदर्शन- 35 येथे आहे. उलटतपासणीत डॉक्टरांनी जखमांचे वय नमूद केले नसल्याची कबुली दिली आहे. पीडितेच्या अंगावर त्याला दिसलेल्या जखमा खडबडीत पृष्ठभागावर पडल्याने झाल्या असाव्यात, अशी कबुलीही त्याने दिली आहे. तिच्या डोक्याला आणि खांद्याला दुखापत झाल्याचे पीडितेने सांगितले आहे. खांद्याला दुखापत झाली होती. त्यामुळे माझ्या मते हा वैद्यकीय पुरावा पीडितेच्या म्हणण्याला दुजोरा देतो. वस्तुस्थिती आणि परिस्थितीमध्ये, मला पीडित आणि तिच्या बहिणीच्या (पीडब्ल्यू -3) पुराव्यांना नाकारण्याचे आणि अविश्वास ठेवण्याचे कोणतेही

कारण दिसत नाही. वैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या (पीडब्ल्यू-5) पुराव्यांवरून पीडितेच्या पुराव्याला दुजोरा मिळाला आहे.

13] फिर्यादी पक्षाने सबळ आणि ठोस पुरावे सादर करून हे सिद्ध केले आहे की, अपीलकर्त्याने पीडितेच्या एकाकीपणाचा फायदा घेतला. त्याने परिस्थितीचा फायदा घेत पीडितेचा विनयभंग करण्याच्या हेतूने तिला मारहाण केली. पीडित मुलगी एकटीच होती. अपीलकर्त्याने तिच्या स्तनाला स्पर्श केला. अपीलकर्त्याचा हेतू त्याच्या कृतीतून स्पष्ट होतो. त्यामुळे त्याला भादंविच्या कलम 354 आणि 323 अन्वये दोषी ठरवणे विद्वान न्यायाधीशांनी योग्यच होते.

14] याचिकाकर्त्याच्या वकिलांनी सांगितले की, घटनेच्या तारखेस अपीलकर्ता 23 वर्षांचा होता. त्याची पत्नी आणि लहान मुले त्याच्यावर अवलंबून आहेत, असा युक्तिवाद करण्यात आला आहे. तब्बल 3 वर्ष 10 महिन्यांपासून तो तुरुंगात आहे. याचिकाकर्त्याने आधीच भोगलेली शिक्षा पुरेशी असेल, असा युक्तिवाद विद्वान वकिलांनी केला. तुरुंगवासाच्या कालावधीत अपीलकर्त्याने आपला दोष प्रतिबिंबित केला असावा; असे सादर केले जाते. त्याने आधीच भोगलेली शिक्षा ही सिद्ध गुन्ह्याच्या गांभीर्याच्या प्रमाणात असल्याने न्यायाच्या उद्दिष्टांची पूर्तता करेल; असा युक्तिवाद केला जातो. आयपीसीच्या कलम 354 नुसार शिक्षा एक वर्षापेक्षा कमी नसावी, तर ती पाच वर्षांपर्यंत वाढू शकते आणि दंडही होऊ शकतो. भारतीय दंड संहितेच्या कलम 354 अन्वये झालेल्या

गुन्हासाठी 4 वर्षे सक्तमजुरी आणि कलम 323 अन्वये गुन्हासाठी 1 वर्ष सक्तमजुरीची शिक्षा विद्वान न्यायाधीशांनी सुनावली आहे. त्याने आधीच भोगलेला तुरुंगवासाचा कालावधी पुरेसा असेल; असा युक्तिवाद करण्यात आला आहे.

15] गुन्हाचे स्वरूप लक्षात घेता मूळ शिक्षा न्याय्य आणि योग्य ठरेल, असे 'एपीपी'ने सादर केले. अशा गुन्हातील शिक्षा गुन्हाच्या गांभीर्याच्या प्रमाणात असणे आवश्यक आहे, असा युक्तिवाद केला जातो. असे सादर केले जाते की, जर अपीलकर्त्यासाठी विद्वान वकिलाने सादर केलेले म्हणणे मान्य केले गेले; तर अपीलकर्त्याने आधीच भोगलेली शिक्षा गुन्हाच्या गांभीर्यापेक्षा जास्त असेल.

16] मी निवेदनांचा विचारपूर्वक विचार केला आहे. याचिकाकर्त्याने जवळपास 3 वर्षे 10 महिने तुरुंगवास भोगला आहे. तुरुंगवासाच्या या कालावधीत अपीलकर्त्याने आपल्या गुन्हाचा विचार केला असावा आणि त्याबद्दल पश्चाताप केला असावा. केलेल्या गुन्हाचा पश्चाताप होणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याने आधीच भोगलेली शिक्षा त्याला त्याच्या आयुष्याचा धडा शिकवण्यासाठी पुरेशी ठरेल. ही वस्तुस्थिती लक्षात घेता आणि त्याचे कुटुंब आणि त्याचे कुटुंब त्याच्यावर अवलंबून आहे, हे लक्षात घेता त्याने आधीच भोगलेली शिक्षा न्यायाच्या शेवटापर्यंत पोहोचेल. म्हणून, मी खालील आदेश देतो:

हुकूम

- i] फौजदारी अपील फेटाळले जाते.
- ii] विशेष न्यायालय, गडचिरोली येथील विद्वान न्यायाधीशांनी अपीलकर्त्याविरुद्ध दिलेला निकाल व शिक्षेचा आदेश दिनांक 23.02.2021 विशेष अॅट्रॉसिटी प्रकरण क्रमांक 07/2017 मध्ये भारतीय दंड संहिता 1860 च्या कलम 354 व 323 अन्वये दंडनीय गुन्ह्यांसाठी कायम ठेवण्यात आले आहे.
- iii] विद्वान न्यायाधीशांनी सुनावलेल्या मूळ शिक्षेत बदल केला जातो.
- iv] याचिकाकर्ते - नागेश पुत्र जोगय्या येलकुचिवार यांना यापूर्वीच भोगलेली शिक्षा भोगण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत.
- v] वस्तुस्थिती आणि परिस्थिती पाहता दंडाची शिक्षा होणार नाही. अपीलकर्ता/आरोपी तुरुंगात आहे. इतर कोणत्याही प्रकरणात/गुन्ह्यात गरज नसल्यास त्याची तात्काळ सुटका करण्यात यावी.
- vi] फौजदारी अपील वरील अटींमध्ये निकाली काढले जाते.

(जी. ए. सानप, जे.)

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X